

ARENGUKAVA 2021-2026

Tallinn 2021

Sisukord

Sissejuhatus	2
Missioon	3
Visioon	3
Hetkeolukord	4
Ühingu kirjeldus	4
Ühingu olulisimad tugevused	4
Lahendust vajav	5
Ühingu edasist arengut enim soodustavad tegurid	6
Strateegilised eesmärgid	7
Tegevuse meetmed	8
Tulemuste mõõtmise, hindamise kord	10
Arengukava uuendamise kord	10
Mõisted ja lühendid	10
Rahvamaja liigitus ja põhifunktsioonid	11
Ajalugu	11

Sissejuhatus

Eesti Rahvamajade Ühingu arengukava määratleb Eesti Vabariigi kultuuripoliitikast lähtuvalt MTÜ Eesti Rahvamajade Ühingu arengu eesmärgid ning pakub välja tegevused nende saavutamiseks. Arengukava on koostatud aastateks 2021-2026.

Arengukava koostamise eesmärgiks on kujundada ühine arusaam organisatsiooni ülesannetest ja arengusuundadest, et tagada läbi mõtestatud ja sihipärase tegevuse Eesti Rahvamajade Ühingu stabiilne areng. Arengukava kehtestab ühingu strateegilised eesmärgid aastani 2020 ning määratleb arenguperspektiivi koos selleks vajalike ressursside kavandamisega.

Arengukava koostamisel on arvestatud 21. novembril 2013 Vabariigi Valitsuse poolt heaks kultuuripoliitika põhialuste dokumendiga, mis annab suunised Eesti kultuuri arendamiseks aastatel 2014–2020. „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ sisaldab kultuuripoliitika kujundamise ja elluviimise põhimõtteid ning valdkondlike prioriteete. Kultuuripoliitika põhialuste dokumendi kinnitas lõplikult Riigikogu 12. veebruaril 2014 (RT III, 14.02.2014, 2). Riigikogus vastu võetud kultuuripoliitika põhialused on aluseks riiklike otsuste tegemisel kultuurivaldkonnas aastani 2020. Dokumendi koostamise lähtealuseks on ka Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“, mis seab üheks eesmärgiks siinse kultuuriruumi elujõulisuse. Arengukava koostamisel tugineti ka Eesti elukestva õppe strateegiale, mõtestades rahvamajade rolli tagamaks Eesti inimestele nende vajadustele ning võimetele vastavate õpivõimaluste loomise kogu elukaare jooksul.

Arengukava perioodiks on 2021-2026. Arengukavas püstitatud eesmärgid ja nende täitmine vaadatakse esinduskogu poolt üle iga aasta viimases kvartalis. Selle käigus hinnatakse aasta jooksul saavutatud tulemusi ning vastavalt vajadusele tehakse täiendusi tegevuskavasse ja vajadusel arengukavas. Arengukava elluviimisest tehakse esinduskogu poolt kokkuvõtted üks kord aastas üldkogule.

Arengukava koostamiseks korraldati 1 seminar, kus osales kokku ligikaudu 30 ERMÜ liiget. Seminaril toimunud arutelude ja tuleviku kavandamiseks läbiviidud töögruppide sisendite põhjal koostatud arengukava ja tegevuskava kooskõlastati MTÜ Eesti Rahvamajade Ühingu eestseisuse ning esindajate koosolekutel. Lisaks tugineti dokumendi koostamisel Eesti Rahvakultuuri Keskuse ja Kultuuriministeeriumi esindajate poolt antud tagasisidele ERMÜ tegevuse osas kolmel viimasel aastal.

ERMÜ arengukava koostamise protsessi koordineerisid ERMÜ projektijuht Tiina Tegelman ning esimees Ülle Välimäe.

Täname kõiki, kes aitasid kaasa Eesti Rahvamajade Ühingu arengukava koostamisele.

Missioon

MTÜ **Eesti Rahvamajade Ühing** on jätkusuutlik ja mõjus kultuuriasutuste esindajaid ühendav organisatsioon, kelle ettepanekutega arvestatakse kultuuripoliitika kujundamisel nii piirkondlikul, regionaalsel kui ka riiklikul tasandil. ERMÜ seisab ühiskonnas rahvamajas töötavate kultuurispetsialistide professioni väärtustamise ja järelkasvu eest.

Ühingu liikmete oluliseks tegevussuunaks on toetava ja ühtekuuluvustundel põhineva võrgustiku kujundamine, mis on üheks oluliseks kultuurivaldkonna arengu eelduseks, pakkudes elanikkonnale võimalusi mitmekülgeks kultuurialaseks tegevuseks ning elukestvaks õppeks.

Visioon

ERMÜ toetab rahvamajade töötajaid nende professionaalses arengus ja loob seeläbi eeldusi traditsioone väärtustava ja uuendustele avatud mitmekülge kultuurimaastiku kujunemiseks. ERMÜ tegevus on suunatud rahvamajades töötavatele spetsialistidele, kes soovivad olla kursis valdkonna arengutega ning panustada rahvamajade tegevuse tugevdamisse kõikjal Eestis.

ERMÜ on ühendus, mis koondab endas teotahtelisemat osa Eesti rahvamajades töötavatest spetsialistidest. Rahvamajades pakutavate teenuste kvaliteet ja nende üldine atraktiivsus põhineb töötajate professionaalsusel ja mitmekülgusel, seetõttu on ühingu peamiseks tegevusteljeks pidev võimaluste pakkumine enesetäienduseks ning kogemuste vahendamiseks teiste kultuuritöötajatega nii Eestisiselt kui ka rahvusvaheliselt.

ERMÜ on professionaalne organisatsioon, mis läbi oma liikmete aktiivse tegevuse toob valdkonnas endaga kaasa positiivseid muutusi olles tunnustatud partner riigile ja omavalitsustele valdkonda puudutavate küsimuste lahendamisel, rahvamajade töötajatele täiendavate arenguvõimaluste pakkumisel ja valdkonna tutvustamisel ühiskonnas laiemalt.

ERMÜ Esinduskogu liikmed töötavad selle nimel, et rahvamajades töötavatel spetsialistide töö oleks ühiskonnas vääriliselt hinnatud, inimestele oleks tagatud korralik väljaõpe ja tänapäevased töötingimused. ERMÜ on kultuurikorraldaja kutsestandardit andev organisatsioon, innustades ja nõustades taotlejaid kutsequalifikatsiooni tõstmise protsessis.

ERMÜ tegevus toetab kaudselt kogu kultuurivaldkonna arengut. ERMÜ poolt korraldatud või tellitud koolitused, konverentsid jm kokusaamised, töötoad, seminarid, õppeviisidid ja vahendatud erialased publikatsioonid on liikmete poolt hinnatud, neil tegevustel on praktiline väärtus ja tunnetatav kasutegur.

Hetkeolukord

Ühingu kirjeldus

Eesti Rahvamajade Ühing (ERMÜ) on **traditsioonidega organisatsioon**. ERMÜ asutati 19. märtsil 2007 toimunud Rahvamajade juhatajate suurskogunemise käigus moodustatud Eesti rahvamajade juhatajate esinduskogu initsiatiivil. ERMÜ liikmed on üldjuhul kultuuritöötajad, kes oma igapäevast tööd teevad riigi-, era- või avalik-õiguslikus kultuuriasutuses. 2020. aasta seisuga kuulub ühingusse **pea 200** füüsilist või juriidilist ühingat.

ERMÜ korraldab ja kureerib mitmeid kultuurivaldkonnas **traditsiooniliseks saanud sündmusi**, sh konverentse, suve- ja talvekoole, tunnustussündmust „Kaheksakand“ ning algatab teisi üleriigilisi ettevõtmisi. Annab välja kultuurikorraldaja kutset. Oluliseks on ka koolitusvajaduste väljaselgitamine ja edastamine Eesti Rahvakultuuri Keskustele, teistele kesk-seltsidele. ERMÜ korraldab ka ise temaatilisi koolitusi ja õppevisiite.

ERMÜ **haldab rahvamajade teabelisti ning ERMÜ tegemisi koondavat veebilehte** www.rahvamaja.ee ning FB lehte.

ERMÜ juhtorganiks on Esinduskogu, mis koosneb iga maakonna ja Tallinna linna esindajast. Esinduskogu liikmete volituse aja määrab üldkoosolek, esinduskogu valib oma liikmete seast esimehe ja kaks aseesimeest.

ERMÜ on kaasatud valdkonna eestkõnelejana Kultuuriministeeriumi ja Siseministeeriumi ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu juures tegutsevatesse **komisjonidesse, osaletakse ümarlaudade jms töös**. Rahvusvahelisel tasandil ollakse Euroopa kultuuriasutuste võrgustiku - ENCC liige ja kuulutakse ka Baltimaade rahvamajade võrgustikku.

ERMÜ **rahastamine on projektipõhine**. Organisatsiooni põhitegevuse finantseerimine toimub Kultuuriministeeriumi kesk-seltside toetusprogrammist. Projektirahastust sündmuste läbiviimiseks taotletakse nii Eesti Kultuurkapitalist kui ka Eesti Rahvakultuuri Keskuse programmide ning teistest fondidest. Liikmete osalemist ühistest sündmustest toetavad omavalitsused. Tegevuse toetamiseks on õnnestunud kaasata sponsoreid. Eelarve osa on ka liikmemaksud.

Ühingu olulisimad tugevused

ERMÜ olulisim tugevus on tema **liikmeskond**, üleriigiline spetsialistidest moodustunud omanäoline võrgustik, mis on viimastel aastatel järjepidevalt suurenenud. Ühingusse on leidnud tee ka nooremad rahvamajade töötajad, kellel on energiat ja soovi panustada valdkonna arengusse. Oma liikmete kaudu on ühing esindatud kõikides Eesti piirkondades. Nende hulgas on spetsialiste erinevatest kultuuriasutustest, nii suurematest kui ka väga väikestest, nii riigi-, kohaliku omavalitsuse- kui ka era või III sektori esindajatest, mis tagab esinduslikkuse ja mitmekülguse.

Ühingu töö on enamasti korraldatud läbi **vabatahtlikkuse**. Ühest küljest on see väga oluline tugevus, näidates inimeste valmisolekut ja huvi panustada oma aega ja energiat valdkonna hüvanguks. Teisalt tuleb arvestada sellega, et vabatahtlikkusega kaasneb killustatus ja kannatab tegevuse järjepidevus. Vabatahtlikkust tuleb ühingu tegevuses ka tulevikus soodustada ja kasutada, aga see ei saa pikemas perspektiivis asendada igapäevast professionaalset juhtimist ja suuremate algatuste puhul korraldajate tasustamist.

Ühingu **korraldatud ja kureeritud ettevõtmised** sh suve- ja talvekoolid, tunnustussündmus „Kaheksakand“, üleriigiline avatud rahvamajade projekt „Rahvamaja 24“ aga ka pea igal aastal toimuv kultuurikonverents on hinnatud ja oodatud sündmused nii avalikkuse kui valdkonnas tegutsejate poolt. Üks suurimatest projektidest oli suurejooneline vabaõhulavastus „Eestimaa Rahvamaja – meie MÄLUTEMPEL“, millega jõuti väga paljude vaatajateni ning pälviti Kultuurkapitali tunnustus.

Ühingu nähakse partnerite poolt **kaasarääkijana** valdkonna arengutes. ERMÜ liikmeid on kaasatud oluliste kultuurivaldkonda puudutavate küsimuste arutamisse, mis loob võimaluse seista rahvamajade töötajate huvide eest ja pakkuda poliitikakujundajatele mitmekülgset professionaalset hinnangut.

ERMÜ-l on nii organisatsioonina kui oma liikmete kaudu kontakt **valdkonna võrgustikega** Baltimaades ja Euroopas, mis võimaldab vahendada Eestisse rahvusvahelisi arenguid ja trende ning samas tutvustada Eesti rahvamajade tegevusi välismaal.

Lahendust vajav

Kuigi ERMÜ on tegutsenud järjepidevalt pea viieteist aastat on liikmeskonna meelsuseks, et

sisulise tegevuse arendamisel on tarvilik **ERMÜ liikmeskonna panus ja suurem kaasatus** organisatsiooni tegevusse. Esimeseks sammuks on **ERMÜ Esinduskogu liikmete rollide täpsem määratlemine** ja rotatsiooni aluste ning **selgema juhtimismudeli välja töötamine**. Sellele järgnevalt tuleb ette võtta liikmeskonna uuendamine. On oluline, et ühingu liikmeskond moodustuks nii juriidilistest kui ka füüsilistest isikud. Esinduskogu liikmed saavad siin oma panuse anda.

Finantseerimise lühiajalisus ja vähesus tekitavad terve rea järgmisi probleeme. Näiteks ei ole ühingul võimalik pakkuda vaid vabatahtlikkuse toel piisava kvaliteedi ja regulaarsusega informatsiooni, et tagada liikmeskonna teadlikkus ühingu toimuvast. Samuti teeb see keerukaks vajalikus mahus rahvusvahelises koostöös osalemise- Projektipõhisus teeb keerukaks üleriigiliste ettevõtmiste eestvedamise samuti ka tegevused, mis oleks vajalik teha, et oma hääl ühiskonnas laiemalt kuuldavaks muuta. Organisatsioonil on piiratud vahendid tegelemaks kommunikatsiooni ja tutvustamisega, et jõuda veelgi suurema hulga kultuuritöötajateni.

Rahvamajade töötajate palk pole senini seotud riikliku kultuuritöötajate palgasüsteemiga, valdavalt on see oluliselt madalam. takistab paljudel osavõttu ühingu pakutavatest tegevustest. Seetõttu hoitakse ühingu liikmemaksu madalal, mis toob kaasa asjaolu, et ühingul ei ole võimalik teenida projektide omafinantseeringuks vajalikke vahendeid.

Jätkuvalt on vaja tegeleda ühingu **selge positsioneerimisega** kultuurivaldkonnas ja ühiskonnas tervikuna, ennekõike riigi ja riigi tasandi omavalitsuste liidu partnerina. Kultuuriministerium on seni näinud ühingu peamiselt rahvamajade töötajate esindaja ja valdkonna eksperdina, mistõttu on ERMÜ esindajaid kaasatud riiklike nõukogude ja komisjonide töösse. Samas ei ole riik senini tunnetanud ERMÜ kui valdkondliku kesk-seltsi selget potentsiaali, riiklik **tegevustoetus on üheaastase projekti põhine** ja ei võimalda seetõttu pikemate perspektiivide tegevustena ellu rakendamist, olgu selleks siis organisatsiooni professionaalse juhtimise tagamine tegevjuhi palkamise näol või arendustegevuste kestlik korraldamine.

Ühingu edasist arengut enim soodustavad tegurid

Rahvamajad täna on nii Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamise, hoidmise ja edasikandumise tugipunktiks kui ka professionaalse kunsti vahenduspaigaks. Aasta aastalt on suurenenud rahvamajade roll noorsoo- ning sotsiaaltöö valdkonnas, jätkuvalt ollakse paljudes paikades elukestva õppe protsessis osalemise pakkujaks. Nende eriilmeliste rollide mõistmiseks ja väärtustamiseks ühiskonnas on ERMÜ liikmeskond seadnud endale eesmärgiks osaleda aktiivselt kultuuripoliitika – ja tegevusstrateegiate kujundamisel erinevatel tasanditel ning vahendada oma tegevusi erinevate meediakanalite vahendusel.

ERMÜ on professionaalsust toetav organisatsioon

Üha enam on rahvamajad professionaalset kultuuri vahendavad asutused. Rahvamajades üle Eesti korraldatakse professionaalidega tuhandeid kontserte ja teatrietendusi, kino, kunstinäitusi jne. See on oluline valdkond eestlaste haridus - ja kultuuritaseme tõstmisel. Ühing annab oma panuse suhtlemisel ning esinemispaikade leidmisel etendus - ja kontsertorganisatsioonide ja rahvamajade vahel. Pikemas perspektiivis on mõistlik tehnilise teabe jagamine ja vahendamine.

ERMÜ on kultuurikorraldaja kutset väljastav organisatsioon

ERMÜ sai kultuurivaldkonna kutse andja õiguse 2011. aastal, tänaseks on väljastatud 68 kutsetunnistust. Kutse andmisega tegeleb 10-liikmeline kutsekomisjon, kuhu kuuluvad valdkonna spetsialistid, tööandjad, töötajad, koolitajad, kutse- ja erialaliitude esindajad. Kultuurikorraldaja kutse andmine toimub reeglina 2 korda aastas, kutsekompetentse hinnatakse portfoolio ja vestlusvooru põhjal.

Kutse andmise arendamisel on ERMÜ koostööpartneriteks SA Kutsekoda, Eesti Rahvakultuuri Keskus, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Kultuuriministeerium, kohalikud omavalitsused jt valdkonda puutuvad organisatsioonid.

Koostöös ERMÜ-ga on Eesti Rahvakultuuri Keskus kultuurikorraldaja täienduskoolituste õppekava koostades lähtunud kultuurikorraldaja 4.taseme kutsekompetentsidest. 2020.a sügisel alustas Eesti Rahvakultuuri Keskuses kursus "Ettevalmistus kultuurikorraldaja 6.taseme kutse taotlemiseks".

ERMÜ on märkav, tunnustav ja liikmeid väärtustav organisatsioon

ERMÜ liikmed soovivad jätkata juba väljakujunenud traditsiooniliste ettevõtmiste korraldamisega ning peavad võrgustiku ühtekuuluvustunde olemasolu ülalhoidmiseks oluliseks, et kord aastas koonduksid kogu Eesti rahvamajad ühise eesmärgi nimel ning jätkaksid aastase suursündmuse korraldamist. Üheks olulisimaks peavad ühingu liikmed tunnustussündmuse „Kaheksakand“ jätkumist. Oluliseks peetakse professionaalsete ja huvipakkuvate-aktuaalsete teemadega konverentside korraldamise jätkamist.

ERMÜ korraldab alates 2015.aastast tunnustussündmust "Kaheksakand". Tunnustamise eesmärgiks on väärtustada isikute ja organisatsioonide panust ja tööd Eestimaa rahvamajade ning kogukondade hüvanguks ning innustada neid jätkama sarnast tegevust.

Tunnustamise kategooriateks on:

1. Aasta koostööpartner
2. Noor tegija
3. Aasta tegija
4. Aasta tegu

5. Kaheksakand

Korraldusmeeskonna ettepanekul vastavalt vajadusele võivad tunnustamise kategooriad ajas muutuda.

ERMÜ liikmeskond on avatud, kultuuritraditsioone väärtustav ja ajaga kohanev ja enesearengut soosiv.

21. sajandi **rahvamajad on nii Eestis kui maailmas kiiresti muutumas**. Pidevalt arenev infotehnoloogia, kogukondade poolt järjest lisanduvad uued ootused **eeldavad täiendavate oskuste ja teadmiste vahendamist** rahvamajades töötavatele spetsialistidele. Kõike seda on võimalik ellu viia vaid eri koostööpartnerite ühistöös, sh riik, kohalikud omavalitsused, teised kultuuriasutused, õppeasutused, kodanikuühendused ja erasektor. Eriti oluline on, et nii kohalikud omavalitsused kui ka rahvamajad ise näeksid ERMÜ-s olulist **koostööpartnerit** soodustades oma **töötajate ja asutuste liikmelisust** ERMÜ-s ja nende osavõttu ühingu korraldatavatest sündmustest ja koolitustest, võimaldama ühingu liikmetel enesetäiendamise eesmärgil külastada teisi rahvamaju ning jagama oma häid praktikaid spetsialistidega teistest asutustest.

Strateegilised eesmärgid

1. ERMÜ on rahvamajade spetsialistidele enesetäienduse võimalusi ja mentortuge pakkuv ning liikmeid ühendav tugev üleriigilise võrgustikuga organisatsioon.

Ühingu missioon ja eesmärk on toetada Eesti rahvamajade töötajate igakülgset professionaalset arengut. ERMÜ töötab välja ja käivitab mentorprogrammi toetamaks alustavat spetsialisti, korraldab ja vahendab koolitusi, töötubasid, seminare ja õppevisiite, sh rahvusvahelisi koolitusi ja konverentse, innustab kolleegilt-kolleegile kogemuste ja teadmiste vahendust, korraldab erialaste uurimustööde ja juhendmaterjalide tutvustamist ning väljastab kultuurikorraldaja kutset.

2. ERMÜ on usaldusväärne ja tõhus partner kultuurivaldkonna arendamisel ja rahvamajades toimuva tegevuse populariseerimisel ning rahvamajades töötavate spetsialistide töö väärtustamisel ühiskonnas.

Ühingu tegevus panustab otseselt kultuurivaldkonna arengueelduste loomisesse Eestis. Ühingu korraldatavad sündmused ja projektid aitavad kaasa rahvamajades toimuva populariseerimisele ja tutvustamisele ning väärtustamisele ühiskonnas. ERMÜ räägib kaasa rahvamaju ja kultuurisektorit puudutava seadusandluse kujundamisel ja riiklike algatuse läbiviimisel. ERMÜ seisab selle eest, et rahvamajades töötamine oleks mainekas ja võimalusi loov ka järgmise põlvkonna esindajatele. Ühing seisab hea selle eest, et kohaliku omavalitsuse kultuuritöötajate töötasu võrdsustataks riikliku tasu miinimummääraga. ERMÜ on kultuurikorraldaja kutset andev organisatsioon, kes innustab kultuurikorraldajaid kutset taotlema või olemasoleva kutse kategooria tõstmist.

3. ERMÜ on professionaalselt juhitud ja sihipäraselt tegutsev, oma liikmeskonda väärtustav ning tulemusi saavutav organisatsioon.

Arengukavas püstitatud eesmärkide elluviimiseks peab ühing tegutsema professionaalsetel alustel. Ühingu tegevus on nähtav ja tunnetatav, mistõttu liikmed on huvitatud aktiivselt panustama, seda nii läbi juhtorganite töös osalemise, projektijuhtimise kui ka vabatahtlikena kaasalöömise. ERMÜ finantseerimine on tagatud läbi üheaastase riikliku tegevustoetuse, mis ei anna vajaminevat kindlustunnet ühingule täiskohaga tegevjuhi

palkamiseks. Valdcondlikult oluliste sündmuste läbiviimise toetamiseks taotletakse projektitoetusi. Ühingu on tööks vajalik tehniline varustus palgalisele töötajatele (töötajatele) mis tagab elluviidavate tegevuste kvaliteedi ja pideva suhtluse nii oma liikmeskonnaga kui ka partneritega.

Tegevuse meetmed

1. ERMÜ on rahvamajades töötavatele spetsialistidele enesetäienduse võimalusi ja mentortuge pakkuv ning liikmeid ühendav tugev üleriigilise võrgustikuga organisatsioon.

- Ühing töötab välja ja rakendab Mentorprogrammi toetamiseks noore spetsialisti töö alustamist rahvamajas.
- Ühing selgitab välja liikmete koolitusvajadust ning vahendab vastavat infot Eesti Rahvakultuuri Keskusele, teistele kesk-seltsidele ning koolituste pakkujatele.
- Ühing avaldab või korraldab aastas vähemalt ühe temaatilise publikatsiooni avaldamist.
- ERMÜ korraldab perioodiliselt koostöös partneritega erialaseid seminare, töötubasid ja konverentse
- Ühing korraldab õppesõite, seminare, töötubasid ning jätkab traditsiooniliste Suve- ja Talvekoolide korraldamist
- ERMÜ panustab ENCC ja Baltimaade rahvamajade võrgustiku töösse koostöösidemete edendamisel, jagades oma liikmetega häid praktikaid välisriikidest, õppereiside korraldamise kaudu välisriikidesse sealsete rahvamajade tööga tutvumiseks, kui ka rahvusvaheliste ekspertide koolituste ja esinemiste korraldamisega Eestis.
- ERMÜ panustab jätkuvalt Baltimaade Konverentsi korraldamisse ja osalemisse
- Rahvamajade raamatu koostamine ja väljaandmine

Mõõdikud

Ühing korraldab (või osaleb ühe korraldajana) vähemalt 6 sündmust, koolitust või muud tegevust aastas.

Ühingu poolt korraldatakse aastas vähemalt üks laiapõhjaline kultuurikonverents.

ERMÜ viib läbi aastas vähemalt ühe kultuurikorraldaja kutse taotlemise vooru.

Ilmunud on Rahvamajade raamat.

2. ERMÜ on usaldusväärne ja tõhus partner kultuurivaldkonna arendamisel ja rahvamajades toimuva tegevuse populariseerimisel ning rahvamajades töötavate spetsialistide töö väärtustamisel ühiskonnas.

- Kodulehel ja FB lehel avaldatav uudiste voog on ajakohane. Igast sündmusest ilmub väike eelinfo ja peale toimumist kokkuvõttev artikkel.
- Osalemine nii riiklikul, maakondlikul kui omavalitsuse tasandi kultuuri- ja arendusvaldkonna ning seadusloome töögruppide ja ümarlaudade ning komisjonide töös
- Rahvamajades töötavate spetsialistide huvide eest seismine (töötajate väärtustamine, palk, töökeskkond, soodustused jm) koostöölepingute ning ühiskondliku debati kaudu.
- Eesti rahvamajade tegevusi tutvustava veebikeskkonna www.rahvamaja.ee edasine arendustegevus.

- Aktiivne meediatöö Eesti rahvamajade ja neid koondava ühingu tegevuste kajastamisel. ERMÜ tegevuse kajastamine aktiivselt erinevates sotsiaalmeedia kanalites.
- Kultuurialase ja rahvamajades tehtava töö olulisusest teadlikkuse tõstmine ühiskonnas tervikuna. Aasta tähtsündmusena korraldab ERMÜ igal sügisel Eesti rahvamajasid koondava ettevõtmise (Konverents, „Avatud rahvamajade päev“ vms).
- Aktiivsem koostöö teiste kultuuriasutustega ning erialaste koostöövõrgustikega Eestis, Baltimaades ja Euroopas nii tegevuste koordineerimise kui ka ühiste sündmuste korraldamise eesmärgil. Osalemine rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide ja -võrgustike (ENCC ja Baltimaade võrgustik), koostöö tihendamise naaberriikide sarnaste ühingutega.

Möödikud: osaletud erinevates töögruppides ja ümarlaudades, et toetada kultuuritöötajate töökeskkonna ja tingimuste parendamist üle Eesti, toimiv teiste üleriigiliste ja rahvusvaheliste kultuuriorganisatsioonidega, koduleht on aktiivne ja informatiivne. Kaks korda aastas ilmub artikkel või lühilugu mõne ühingu liikme tegevuse või ajaloo kohta.

Koostatud on artiklid rahvakultuuri aastaraamatusse

3. ERMÜ on professionaalselt juhitud ja sihipäraselt tegutsev, oma liikmeskonda väärtustav ning tulemusi saavutav organisatsioon.

- ERMÜ Esinduskogu liikmelisus, nende rollide jaotus ja ametikohtade rotatsioon ning ootused nende tegevusele on asjaosalistele selged. Esinduskogu liikmete vahel on ära jaotatud vastusvaldkonnad ning kokku iga aasta viimase kvartali kogunemisel on kokku lepitud järgneva aasta tegevuskava ja eelarve.
- ERMÜ liikmeskond on organisatsiooni Esinduskogu poolt kinnitatud eesmärkides ning nende saavutamise kavast teadlikud ning on valmis panustama ühingu arengut soodustavatesse tegevustesse.
- ERMÜ finantsvõimekus tegevuste elluviimiseks ja omaosaluse katmiseks projektides osalemiseks on suurenenud, ERMÜs on tööl täiskohaga palgaline tegevjuht. Täiskohaga palgalise tegevjuhi ametikoha sisseseadmine alates 2022. aastast ja projektijuhtide tasustamine vastavalt projektide eelarvele.
- ERMÜ tegevustesse on kaasatud laiem ring rahvamajades töötavaid spetsialiste.
- On saavutatud kokkulepe Kultuuriministeeriumi ja Eesti Rahvakultuuri Keskusega pikaajalise tegevustoetuse ja oluliste sündmuste rahastamise osas.
- Kokkuleppe saavutamiseks kohaliku tasandi kultuuritöötaja palgataseme sidumiseks riikliku kultuuritöötaja alampalga määraga läbirääkimiste jätkamine Eesti Linnade ja valdade Liiduga.

Möödikud:

- Suurenenud finantsvõimekus. Tegevuskava elluviimisel on kaasatud nii riigi, liikmeskonna, erasektori kui mitmete fondide vahendeid.
- Kord kvartalis toimuvad Esinduskogu kogunemised on ellu viidud
- Kord aastas toimuv ERMÜ täiskogu on läbi viidud.
- Tunnustussündmuse „Kaheksakand“ professionaalne korraldamine kord aastas.

- Suve- ja talvekoolide jätkuv korraldamine erinevates maakondades, toimub igal aastal, osalejate hulk üle 200 inimese.

Tulemuste mõõtmise, hindamise kord

Eesti Rahvamajade Ühingu Arengukava on koostatud perioodiks 2021-2026. Arengukavas plaanitud tegevuste elluviimise eest vastutavad ühingu juhatuse liikmed, liikmete poolt valitud esinduskogu, esinduskogu poolt kinnitatud valdkondade juhid ning liikmeskond tervikuna.

Arengukava tulemuslikkust näitavad püstitatud eesmärkide täitmine, tegevuste plaanipärane elluviimine ja koostööpartneritelt ning liikmetelt saadud tagasiside.

Tulemusi hinnatakse läbiviidavate küsitluste, väikesemahuliste uuringute ning intervjuude abil. Nende tulem võib saada põhjendatud muudatusettepanekute tegemisel tegevuskavasse või arengukavasse.

Arengukava vaadatakse esinduskogu poolt üle igal aastal üks kord. Vajadusel tehakse arengukavasse muudatusi. Põhimõtteliste muudatuste tegemisel esitatakse uuendatav arengukava kinnitamiseks ühingu üldkogule.

Arengukava uuendamise kord

Käesolev arengukava on alus MTÜ Eesti Rahvamajade Ühingu liikmete, esinduskogu ja töötajate tegevuste iga-aastaseks planeerimiseks.

Arengukava elluviimisest tehakse esinduskogu poolt kokkuvõtted üks kord aastas üldkogule.

Arengukava täiendatakse vastavalt vajadusele.

Arengukava elluviimisel lähtutakse Eesti riigi pikaajalistest sihtidest kultuuri- ja elukestva õppe valdkonnas.

Mõisted ja lühendid

2006. aasta seisuga kasutatakse Eesti Vabariigis rahvamajade kirjeldamisel erinevaid nimetusi: kultuurikeskus, kultuurimaja, rahvamaja, seltsimaja, klubi, vabaaja keskus, huvikeskus jm.

Käesolevas arengukavas kasutatakse üldist mõistet "rahvamaja".

Rahvamaja on kultuuri-, vabahariduslik institutsioon/asutus, mille ülesandeks on mitmekülgsede teenuste/kultuuriteenuse pakkumine elanikkonnale eesmärgiga tagada kultuuri- ja rahvusliku identiteedi hoidmine ning arengueelduste loomine.

Kultuuriteenuse all mõistetakse kõigi elanike võimalusi:

- osaleda (harrastajana, õppijana) kultuuriprotsessis traditsioonide kandjana (näiteks osalemine kooris, rahvatantsurühmas, käsitööringis, pillimäng jm); uute oskuste ja teadmiste omandamine;
- saada tarbijana kultuurialaseid emotsioone (teater, kontsert, kino, tantsuõhtu, galerii jm);
- saada teadmisi ja informatsiooni enesetäiendamiseks (elukestev õpe).

Rahvamaja liigitus ja põhifunktsioonid

Seltsimaja – ehk kogukonnakeskus on eraõigusliku juriidilise isiku poolt asutatud või hallatav kultuuriasutus, mis toimib kogukonna omaalgatuse põhimõttel ning mille eesmärgiks on seltsielu korraldamine ja kohaliku elu arendamine.

Rahvamaja – kultuuriasutus, mille ülesandeks on kohaliku elanikkonna kultuuri-, huvitegevus-, enesetäiendus-, teabe- ja meelelahutusvajaduste rahuldamine; rahvakultuuri säilitamine ja arendamine; kontsertide, etenduste, näituste ja muude kultuurisündmuste korraldamine; tingimuste loomine harrastuskollektiivide, huviringide, kultuuriseltside ja -seltsingute tegevuseks.

Kultuurikeskus – on suuremas omavalitsuses või maakonna keskses tegutsev kultuuriasutus, mis täidab rahvamaja funktsiooni, omab tehnilist baasi ja inimressurssi piirkonna suursündmuste korraldamiseks ning kutselise kultuuri vahendamiseks.

ERMÜ – Eesti Rahvamajade Ühing

ENCC - European Network of Cultural Centres

Ajalugu

Eestimaal on tegutsenud rahvamajad ligi 120 aastat. Esimene teadaolev rahvamaja on Võru Kultuurimaja Kannel, asutatud 1881, Tori rahvamaja 1883 ning Kanepi rahvamaja 1886. aastal. Seltsitegevuse arenemisega 19. sajandi teisel poolel hakkas riik tegelema ka seaduste loomisega kultuurivaldkonnas. Esimeseks seltsitegevust mõjutavaks seaduseks oli 1906. aastal tsaari ukaas, mis ei olnud seltsitegevust soosiv, kuid seadis õiguslikud raamid seltsitegevuse alustamiseks ning toimimiseks. 1919. aastal võttis Ajutine Valitsus vastu seltside, ühisuste ja nende liitude registreerimise korra. Seaduses oli sätestatud kuidas ja mis aja jooksul peavad seltsid ennast registreerima ning kes võivad olla asutajad. Seltsid tuli registreerida Eesti Vabariigi kohtus.

1926. aastal võeti riigikogu poolt vastu uus ühingute, seltside ja nende liitude registreerimise seadus. Esimene rahvamajade seadus võeti riigikogu poolt vastu 1931. aastal. Rahvamajade seaduse alusel ja riigi toetusel loodi tugev ja hästi toimiv üle-eestiline rahvamajade võrgustik, samuti soodsad tingimused rahvamajade ehitamiseks või korrastamiseks. Koostöös pankadega pakkus riik sobivat finantseerimisskeemi ning pikaajalist laenu rahvamajade ehitajatele.

Rahvamajad on olnud ja on eesti rahvakultuuri järjepidevuse kandjad läbi aegade olenemata riigikorrast. 30. aastate alguses Eesti Vabariigis koostatud rahvamajade võrgustiku väljaehitamise plaan pidi teostatud saama 1950. aastaks. Nõukogude võim võttis üle tolleaegse Euroopa kohta väga korralikult töötava süsteemi, andes sellele oma ideoloogilise suuna. Nõukogude süsteemis tegutses 456 klubilist asutust. Hoolimata teatud varjunditest, oli tegemist valdavalt ennesõjaaegse vabatahtlikkuse alusel toimunud tegevuse jätkamise ja edasiarendamisega. Tegevus oli suunatud eelkõige inimeste kultuuri- ja suhtlemistarvete ning kultuurihuvide rahuldamisele.

Kultuur pandi toimima propaganda tööriistana, kuid tänu eelnenud iseseisvusperioodil loodud tugevale, rahvuskultuuri toetavale rahvamajade võrgustikule ja inimestes kujunenud laialdasele vajadusele tegelda

omakultuuriga, toimis kultuurielu riigi poolt kinni makstuna ja igaühele kättesaadavana paradoksaalsel kombel rahvusliku vastupanuliikumise varjatud kanalina. Nii muutsid eestlased Moskva poolt ametlikult lubatud laulupeod ja sellega seotud isetegevuse üldrahvalikuks protestiaktsiooniks, omapäraseks sotsiaalseks liikumiseks. Iga viie aasta järel toimuv suursündmus muutus rahvuslikku identiteeti kandvaks ja kaitsvaks võtmesündmuseks. Kohalike kooride ja rahvatantsurühmade loomine oli lausa elutähtis tegevus.

1991. aastal oli eesti kultuuri kõige iseloomulikumaks tunnuseks ühtekuuluvustunne ehk nn. eestluse ideeline kollektivism. Ideaaliks oli iseseisva riigi taastamine, eeskujuks kahe maailmasõja vaheline Eesti Vabariik. Üks ajastu Eesti kultuuriarenduses oli lõppenud. Lagunenud või lagunemas olid paljud senised institutsioonid, finantseerimisstruktuurid ja asutused. Kultuuritöötajad püüdsid kohaneda uue olukorraga, leida uusi organisatsioonilisi vorme ja finantseerimise viise ning allikaid. Oli palju ebaselget kõiges, mis puudutas kultuurisfääri edasist arengut: läbimõeldud kultuuripoliitika puudumine; kultuuriametnike küsitav kompetents; kultuuri prestiiži langus ja kommertsu pealetung; arusaamatu rahastamine; kinokunsti hingevaakumine ja kinomajade müük; järjepidetu kultuurialane seadusandlus; riiklikku toetust nautivad monopoolsed kultuuriasutused ja kolmanda sektori vähene suutlikkus. Samas oldi küllalt rikkad kogemustega kultuuritöötajate, kultuuriarenduslike asutuste ja institutsioonide poolest, et olemasolevat mõistlikult hoida ja edasi arendada.

Pärast taasiseseisvumist muutus seltsitegevus taas aktiivseks. Algas külade liikumine, loodi külaseltse ja püüti taas Eesti külad ellu äratada. Samuti moodustati kõikvõimalikke mittetulundusühinguid (edaspidi MTÜ). Mitmed omavalitsused läksid seda teed, et andsid rahvamajad kohalikule MTÜ-le hallata. Osaliselt see õnnestus, kuid mitmed MTÜ-d sattusid majandusraskustesse ning rahvamajad lakkasid tegutsemast.

1931. aasta Rahvamajade seadusest loeme, et rahvamaja ülesandeks on olla kultuuri- ja haridusetöö keskkohaks väljaspool kooli ja koduks oma tegevuspiirkonna hariduslikele asutistele ja seltskondlikele organisatsioonidele.

Samasugune ülesanne on rahvamajadel ka tänapäeval. Kohaliku kultuuri arendamise kaudu saab kohalik omavalitsus täita ühte tähtsamat ülesannet – kasvatada kodukohatunnet, kaitsta ja arendada kohalikku identiteeti jne. Selleks peab kultuurikorraldus olema ääretult paindlik – silmas pidades üldist kultuuripoliitikat, lähtuma kohalikest oludest, arengueesmärkidest ja inimeste soovidest.

19. aprillil 2006 sai Rae Kultuurikeskuses Harjumaal, Jüris kokku kaks- ja poolsada rahvamaja ja kultuurimaja juhatajat üle Eesti. Suurkogunemise kutsus kokku Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse rahvamajade juhatajate kursus. Koguneti selleks, et rääkida iseenda nimel ja iseenda eest. Loodi oma esinduskogu. Suurkogunemisega anti avalööks protsessile, millest peaks tulu tõusma kogu riigile, eriti aga maapiirkondade isetegevusele ja rahvakultuuri arengule.

16. mail 2006. aastal peeti esinduskogu esimene koosolek, mille käigus määratleti peamised ülesanded ja valiti juhatus.